

Studiegids 2018-2019

masteropleiding tot wetgevingsjurist

Groep 17, tweede studiejaar
Groep 18, eerste studiejaar

Inhoud

De Academie voor Wetgeving	3
De opleiding.....	3
Het competentieprofiel.....	3
Het curriculum.....	4
Onderwijsvormen, intervisie, toetsing en Eindopdracht	7
Evaluaties en feedback.....	8
De patroon.....	8
De examencommissie.....	9
Collegevrije perioden 20189/2019.....	10
De organisatie	11
De staf van de academie	13
Docenten, betrokken bij de opleiding	14
Modules in de opleiding tot wetgevingsjurist, groep 18.....	15
Modules in de opleiding tot wetgevingsjurist, groep 17.....	37
Keuzevakken	48

De Academie voor Wetgeving

De masteropleiding tot wetgevingsjurist

De Academie voor Wetgeving is in 2001 opgericht om wetgevingsjuristen op te leiden. Daarom zorgt de academie ieder jaar voor de werving en selectie van een groep wetgevingsjuristen, die gaan werken bij een ministerie, de Raad van State of de Tweede Kamer. Tegelijkertijd volgen zij de masteropleiding tot wetgevingsjurist. Daarnaast verzorgt de academie ook cursussen voor alle anderen die al bij de rijksoverheid werken en bij het wetgevingsproces zijn betrokken.

In deze studiegids staat alleen de masteropleiding tot wetgevingsjurist centraal.

Meer informatie over de andere cursussen is te vinden op www.acwet.nl.

De Academie voor Overheidsjuristen

Sinds 2009 is er een 'zusteracademie', de Academie voor Overheidsjuristen. Die academie biedt ook een masteropleiding aan en verzorgt eveneens cursussen voor ambtenaren die al in dienst zijn van de Rijksoverheid. Daarbij richt zij zich op overheidsjuristen die andere juridische werkzaamheden binnen de Rijksoverheid verrichten dan wetgeving, zoals het geven van juridisch advies en het behandelen van bezwaar- en beroepszaken. Voor meer informatie, zie www.acjur.nl. De Academie voor Wetgeving wordt samen met de Academie voor Overheidsjuristen beheerd door de Stichting Recht en Overheid.

Externe contacten

De Academie voor Wetgeving heeft nauw contact met het Kenniscentrum Wetgeving en Juridische Zaken (KCWJ) dat bij het Ministerie van Justitie en Veiligheid is ondergebracht. Dit kenniscentrum richt zich bij uitstek op het ontwikkelen en delen van kennis op het terrein van wetgeving en juridische overheidsaangelegenheden.

De academie onderhoudt ook banden met alle Nederlandse universiteiten die zich bezighouden met onderzoek en opleiding ten aanzien van de wetgeving. Bovendien participeert de academie in de Nederlandse Vereniging voor Wetgeving, het verband voor alle wetgevingsjuristen in Nederland, en in de Vereniging JuristenRijk, die is opgericht voor alle juristen die werkzaam zijn bij de rijksoverheid.

De opleiding

De officiële naam van de opleiding is de duale postuniversitaire wo-master opleiding tot wetgevingsjurist. Die omschrijving heeft de volgende componenten:

- 'duaal' betekent dat de trainees de opleiding combineren met werk;
- 'postuniversitair' betekent dat de trainees een universitaire studie rechten op masterniveau afgerond moeten hebben;
- 'wo-master' betekent dat de opleiding de zwaarte heeft van een universitaire master wat betreft inhoud, diepgang, academische instelling, studieduur en hoeveelheid studie-uren.

De opleiding is voor het eerst in 2006 geaccrediteerd door de Nederlands Vlaamse Accreditatie Organisatie (NVAO). In juni 2012 is de accreditatie als bestaande opleiding verlengd met zes jaar en in februari 2019 is dat opnieuw gebeurd.

Het competentieprofiel

Het doel van de opleiding is 'de kennis, vaardigheden en attitude bij te brengen die nodig zijn voor het functioneren als wetgevingsjurist teneinde kwalitatief goede wetgeving tot stand te kunnen brengen of om ontwerp-wetgeving te toetsen' (artikel 2, eerste lid, van de Onderwijs- en examenregeling Academie voor Wetgeving). De vraag is dan wat die kennis, vaardigheden en attitudes zijn die een wetgevingsjurist moet hebben om succesvol te zijn. Daarvoor is een competentieprofiel voor de wetgevingsjurist opgesteld. Het profiel ziet er als volgt uit:

Tabel 1: het competentieprofiel van de wetgevingsjurist

Situatie \ Competentie	Intern	Extern
Omgevingsbewustzijn	Gevoelig zijn voor het beleid ten aanzien van wetgeving binnen de eigen organisatie en de kansen en risico's van een voorstel kunnen inschatten	Gevoelig zijn voor maatschappelijke en politieke ontwikkelingen en de kansen en risico's van een voorstel vanuit de politiek of uitvoeringsinstanties kunnen inschatten
Probleemanalytisch vermogen	Onderkennen van juridisch relevante aspecten van een onderwerp, verbanden en achtergronden zien en conclusies trekken	Ontvankelijk zijn voor beleidsmatige en politieke aspecten van een onderwerp en deze in onderling verband zien
Juridische professionaliteit	Gedegen kennis van internationaal, Europees, staats- en bestuursrecht en van de theorie en praktijk van wetgeving kunnen toepassen	Kennis van de rechtsgebieden waarmee de eigen organisatie in aanraking komt, kunnen toepassen
Samenwerkingsgerichtheid	Bereid en in staat zijn samen met anderen te werken aan een gemeenschappelijk doel en daarbij tijdig een eigen inbreng hebben	Bereid en in staat zijn samen met anderen te werken aan een gemeenschappelijk doel, ook wanneer dit doel niet het eigen juridische belang is
Resultaatgerichtheid	Doelen stellen, initiatief nemen en afspraken nakomen	Procesmatig en systematisch te werk gaan om resultaten te behalen
Oordeelsbekwaamheid	Denken in alternatieven, deze tegen elkaar afwegen en tot een juridisch verdedigbare slotsom komen	Bijdragen aan het nemen van beslissingen door het uitspreken van duidelijke meningen en het maken van heldere keuzes
Uitdrukkingsvaardigheid	Duidelijke en wetgevingstechnisch correcte teksten voor regelingen, toelichtingen en nota's schrijven en mondeling presenteren	Mondeling en schriftelijk communiceren op een wijze die niet-juristen overtuigt en de relatie goed houdt

Het profiel maakt onderscheid tussen intern en extern functioneren. 'Intern' betreft de situatie dat de wetgevingsjurist zelfstandig werkt, dan wel met directe collega's, begeleiders en leidinggevendenden van de eigen wetgevingsafdeling samenwerkt. 'Extern' betreft het overleg en de samenwerking met anderen buiten de eigen afdeling. Er zijn namelijk accentverschillen in de werkzaamheden: 'intern' word je gezien als jurist tussen juristen, 'extern' als ambtenaar met een juridische expertise tussen anderen met andere expertises.

Het profiel is afgeleid van de competentieprofielen voor wetgevingsjuristen die door verschillende ministeries worden gehanteerd. Het bestuur van de academie en de Deelnemersraad hebben het geaccordeerd en de Curriculumcommissie en de kerndocenten aanvaarden het als uitgangspunt van de opleiding. Het is daarmee van belang voor de selectie voor het traineeship en de invulling van het programma. Ook geeft het het streefdoel van de opleiding weer: wie de gehele opleiding gevolgd heeft, moet zich de in het profiel weergegeven competenties eigen gemaakt hebben. Dat wordt beoordeeld door toetsing van individuele modules en de Eindopdracht.

Het curriculum

De opleiding duurt twee jaar. Het eerste jaar is het basisjaar, waarin het gaat om de 'essentie', dat wil zeggen de onderwerpen die je moet beheersen om als wetgevingsjurist te kunnen functioneren.

Het tweede jaar is het verdiepingsjaar. Daarin gaat het om de onderwerpen die van belang zijn om beter te worden in de functie van wetgevingsjurist. De onderwerpen zijn verdeeld over modules, die gegroepeerd zijn in vijf clusters, als volgt:

Tabel 2: het curriculum

	Cluster Wetgeving	Cluster Context van wetgeving	Cluster Staats- en bestuursrecht	Cluster EU en internationaal recht	Cluster Vaardigheden
Basis	Werken als wetgevingsjurist	Politicologie en bestuur	Staats- en bestuursrecht 1	Europees recht 1	Betogend schrijven
	Kwaliteit van wetgeving	Rechtseconomie Vergelijkend publiekrecht	Staats- en bestuursrecht 2	Europese driedaagse Internationaal werkbezoek	Schriftelijk adviseren Presenteren Adviseren
Verdieping	Terug naar de wetgevingspraktijk	Recht vanuit sociaal-wetenschappelijk gezichtspunt	Rechtshandhaving en sanctionering	Europees recht 2 Mensenrechten	Onderhandelen Praktijkstage Andere stage
Keuze	▪ Rechtsfilosofie ▪ Europees bestuursrecht ▪ Toekomstgericht reguleren ▪ Budgettair beleid ▪ Gemeente in de teugels ▪ Wetgeving en rechtstoepassing ▪ Telecommunicatierecht ▪ Cybersecurity ▪ Practical English ▪ Practical writing in English				
	Eindopdracht				

Keuzemodules

Het opleidingsprogramma bevat ruimte voor keuze uit een aantal modules. Een aantal van deze modules was voorheen (onderdeel) van het verplichte programma, andere zijn afkomstig uit het programma met cursussen die de academie in open inschrijving aanbiedt. Andere wetgevingsjuristen of overheidsjuristen dan trainees nemen daarom ook deel aan deze keuzemodules.

Er moet voor (tenminste) 4 ec's aan keuzevakken worden gevolgd. Verderop in deze studiegids wordt uitgelegd wat precies de bedoeling is ten aanzien van de keuzevakken.

Stages

Elke trainee loopt een stage van een maand bij Bureau Wetgeving van de Tweede Kamer. Als de trainee is aangesteld bij de Tweede Kamer, wordt hij of zij voor drie maanden gedetacheerd bij een ministerie. Daarnaast doet elke trainee een andere stage. Dat kan een ruilstage zijn, wat wil zeggen dat hij of zij voor een maand van plaats verwisselt met een andere collega. Zo ziet iedere trainee ook hoe er op de andere deelnemende ministeries gewerkt wordt. De stage kan, in overleg met de opleidingscoördinator, ook anders worden ingevuld, bijvoorbeeld door een stage bij een uitvoeringsinstantie of toezichthouder.

Studiepunten en studie-uren

Iedere geaccrediteerde masteropleiding moet minimaal 60 studiepunten beslaan. Deze studiepunten, of ec's, worden bepaald volgens het Europees Systeem voor de overdracht en de accumulatie van studiebelastingpunten (in het Engels: *European Credit Transfer System*). Eén ec staat voor 28 studie-uren, die ingevuld kunnen worden met contacturen en uren voor zelfstudie.

De modules zijn verdeeld in contacturen en zelfstudie-uren. Contacturen zijn de uren dat de trainee op de academie moet zijn. Voor de bijeenkomsten geldt namelijk een aanwezigheidsverplichting. Tentamens die op de academie gemaakt moeten worden, worden ook aangemerkt als contacturen. Zelfstudie-uren betreffen de uren waarop men niet op de academie moet zijn, maar zelfstandig werkt aan de opleiding. Het gaat daarbij in het bijzonder om de voorbereiding van de bijeenkomsten en de tentamens alsmede het maken een opdracht die ter voorbereiding of afsluiting van een module moet worden gemaakt. Begeleiding door de patroon of begeleider op het werk kan ook onder de zelfstudie-uren vallen. In deze tabel staan de modules vermeld met de daarbij behorende studiepunten en de ermee corresponderende studie-uren.

Tabel 3: Modules, studiepunten en studie-uren

Module	ec's	studie-uren
Cluster Wetgeving:	8	224
Werken als wetgevingsjurist	4	112
Kwaliteit van wetgeving	2	56
Terug naar de wetgevingspraktijk	2	56
Cluster Context van wetgeving:	8	224
Politicologie en bestuur	2	56
Rechtseconomie: aanbevelingen voor de wetgever	2	56
Vergelijkend publiekrecht	2	56
Recht vanuit sociaal-wetenschappelijk gezichtspunt	2	56
Cluster Staats- en bestuursrecht:	11	308
Staats- en bestuursrecht 1	4	112
Staats- en bestuursrecht 2	4	112
Rechtshandhaving en sanctionering	3	84
Cluster EU en internationaal recht:	12	336
Europees recht 1 en 2	5	140
Mensenrechten	4	112
Werkbezoek en werkweek	3	84
Cluster Vaardigheden:	7	196
Betogend schrijven voor juristen	1	28
Schriftelijk adviseren	1	28
Presenteren, Adviseren en Onderhandelen	2	56
Intervisie	1	28
Praktijkstage en andere stage	2	56
Eindopdracht	11	308
Tussentotaal	57	1596
Keuzevakken: kies uit aanbod voor 4 ec's	4	112
Eindtotaal	61	1708

Onderwijsvormen, intervisie, toetsing en Eindopdracht

Onderwijsvormen

De onderwijsvorm van de modules in het eerste jaar betreft vooral de overdracht van kennis en vaardigheden in de vorm van colleges. Er is dan in belangrijke mate sprake van 'eenrichtingsverkeer' van de docent naar de trainees, omdat laatstgenoemden nog weinig ervaring hebben met de wetgevingspraktijk. Een actieve houding van de trainee tijdens de bijeenkomsten wordt evenwel vanzelfsprekend geacht.

In het tweede jaar wordt de trainee geacht enige wetgevingservaring te hebben en in staat te zijn complexere materie te bevatten. Daarom wordt dan ook verwacht dat de trainee eigen werk 'meeneemt' in de opleiding, nadenkt over wetgeving en het werk als wetgevingsjurist en zelfstandiger leert zich kennis en vaardigheden eigen te maken. Ook in het tweede jaar vinden de meeste modules in werkcollegevorm plaats, maar de trainees worden dan meer door de docenten aangesproken op een actieve, kritische en creatieve houding ten opzichte van de materie.

Intervisie

Het aanleren van kennis omtrent wetgeving en het werk van een wetgevingsjurist kan niet los worden gezien van het vergroten en verbeteren van de vaardigheden om het geleerde te benutten in de praktijk. Die kennis en vaardigheden zijn daarbij geen zaken die worden 'overgedragen' van deskundigen op leerlingen. Zij worden tijdens de opleiding en het werk aangeboden en elke trainee is er zelf verantwoordelijk voor om zich deze eigen te maken en daarmee het maximale te halen uit het traineeship.

Om hierbij te helpen worden al jarenlang vaardigheidstrainingen gegeven. Daarnaast is er intervisie. Bij intervisie gaat het erom dat men elkaar ondersteunt en adviseert bij werkproblemen. Dat gebeurt in een groep van gelijken, waarbij in een gezamenlijk afgesproken structuur gereflecteerd wordt op die problemen, die van technische of persoonlijke aard kunnen zijn. Het doel van deze gesprekken is om tot inzichten en oplossingen te komen die benut kunnen worden op het werk.

Het startpunt voor de intervisiebijeenkomsten is het assessmentrapport, dat is opgesteld tijdens de selectieprocedure, aangevuld met een ontwikkeladvies. Met behulp daarvan maakt iedere trainee een persoonlijk ontwikkelingsplan. Dat dient zowel om de focus te richten op de competenties die ontwikkeld moeten worden, als om de eigen verantwoordelijkheid van de trainee voor het leerproces vorm te geven. Tijdens de intervisiebijeenkomsten wordt immers gezien of de gewenste ontwikkeling plaatsvindt.

Toetsing

De wijze van toetsing wordt voor iedere module vastgesteld, letten op de leerdoelen en inrichting van de desbetreffende module. In deze studiegids wordt aangegeven op welke wijze de modules worden getoetst. De te kiezen toetsvormen zijn tentamens (beantwoording van schriftelijke of mondelinge vragen), beoordeling van schriftelijke of mondelinge opdrachten, actieve deelname aan werkbezoeken en vaardigheidstrainingen en beoordeling van de stage door de stagebegeleider.

Bij de beoordeling van de tentamens en opdrachten wordt in ieder geval gekeken naar de juistheid van het antwoord, de opbouw van de argumentatie en de schriftelijke presentatie. Bij een aantal tentamens worden aanvullende of meer specifieke beoordelingscriteria toegepast. Deze worden dan vooraf meegedeeld. Trainees kunnen hun werk en de daarbij door de docent gegeven opmerkingen inzien. Ook krijgen zij modelantwoorden of een nabespreking van het tentamen of de opdracht.

Gang van zaken bij tentamenafname

- Studenten mogen alleen tentamens maken in de daarvoor gereserveerde zaal of zalen.
- Er wordt alleen gebruik gemaakt van laptops van de Academie.
- Mobiele telefoons moeten uitgeschakeld (dus 'stil' is niet voldoende) zijn en opgeborgen worden tijdens het tentamen. Ook is muziek beluisteren door een koptelefoon niet toegestaan.

- De surveillant controleert of alleen het toegestane materiaal (conform de tentameninstructie) op tafel ligt. Dus: geen telefoons op tafel.
- Tentamens worden tegelijkertijd aan iedereen uitgedeeld.
- Studenten mogen tot 30 minuten na aanvang van het tentamen naar binnen.
- Studenten mogen tot 30 minuten na aanvang de zaal niet verlaten.
- Na een half uur zijn toiletbezoek en koffie en thee pakken toegestaan, maar niet tegelijk met een andere student.
- Als je opstaat van je tafel, mag de toets niet zichtbaar voor anderen op het beeldscherm zijn. Verklein dus je beantwoording op het scherm even.
- Een kwartier voor de eindtijd waarschuwt de surveillant.
- Op de eindtijd moet iedereen stoppen met schrijven en mag alleen nog het tentamen per e-mail verstuurd worden.
- Tentamenopgaven worden ingeleverd bij surveillant.
- Een student die klaar is, verlaat meteen de zaal en blijft ook niet bij de zaal napraten.

Eindopdracht

De opleiding wordt afgesloten met een uitgebreide Eindopdracht, een 'meesterproef' waarmee de trainees kunnen laten zien dat zij zich ontwikkeld hebben tot wetgevingsjurist. Om deze meesterproef met een goed cijfer te kunnen afronden, wordt van de trainee een brede kennis en kunde en een grote inzet verlangd.

Evaluaties en feedback

Het opleidingsprogramma wordt op verschillende manieren achteraf beoordeeld en geëvalueerd. Allereerst zijn er de evaluaties, die na afloop van elke module door de trainees moeten worden ingevuld. Voor de academie is dat van groot belang, omdat de evaluatieresultaten gebruikt worden bij de continue verbetering van het opleidingsprogramma.

Vragen van algemene aard en opmerkingen met betrekking tot de studie, de studielast of de programmering kunnen in het studentenoverleg aan de orde komen. Vier trainees (vertegenwoordigers voor elke groep trainees wetgevingsjuristen en overheidsjuristen één) spreken maandelijks met de programmamanager en de opleidingscoördinator. Voorafgaand aan elk overleg vraagt de opleidingscoördinator om de inbreng van de trainees.

Aan het eind van het eerste opleidingsjaar vinden individuele gesprekken met de trainees plaats, waarin zij vrij (zonder verslaglegging) met de rector en de programmamanager kunnen spreken over de goede en minder goede kanten van de opleiding, de relatie met het werk, de organisatie en alle zaken die met de opleiding samenhangen.

Met behulp van de inbreng van de trainees, de eigen bevindingen van de programmamanager en de opleidingscoördinator en van gesprekken met docenten en trainers worden ieder jaar verbeteringen in het programma voorgesteld. Deze voorstellen worden besproken met de kerndocenten en de Curriculumcommissie. Aan de hand van hun opmerkingen en suggesties daarbij wordt het opleidingsprogramma voor het volgende jaar vorm gegeven.

De patroon

Bij de werkzaamheden binnen de organisatie waarbij de trainee werkt, ontvangt de trainee begeleiding van een patroon. Dat is een ervaren jurist die voor deze inhoudelijke begeleiding is geselecteerd. Soms treedt de patroon ook als mentor op, wat wil zeggen dat hij of zij de trainee wegwijst maakt binnen het departement en helpt bij het wennen aan werken in een ambtelijke organisatie. De omschakeling van het volgen van een universitaire studie naar het voltijds uitvoeren van nieuwe werkzaamheden is immers niet altijd gemakkelijk.

Het is primair de verantwoordelijkheid van de trainee om de patroon in te lichten over de activiteiten bij de academie. Regelmatig contact tussen de trainee en de patroon is belangrijk, zeker in het eerste jaar van de opleiding. De academie organiseert ook twee keer per jaar een patroonsbijeenkomst waarin de patroons over recente ontwikkelingen worden geïnformeerd.

In het contact tussen de academie en de werkgevers van de trainees is het uitgangspunt dat de rector een trainee beoordeelt op diens functioneren *in het kader van de opleiding* en de leidinggevende de trainee op diens functioneren *tijdens het uitvoeren van werkzaamheden*. Dat betekent ook dat eventuele problemen met het werk of de aanstelling niet door de academie of de rector kunnen worden opgelost, maar met de werkgever moeten worden besproken. Natuurlijk kunnen patroons en trainees met vragen en suggesties terecht bij de academie.

De examencommissie

De examencommissie is het orgaan dat op objectieve en deskundige wijze vaststelt of een student voldoet aan de eindkwalificaties van de opleiding. In de Onderwijs- en examenregelingen van beide academies (OER AvW en OER AvO) zijn deze eindkwalificaties vastgesteld en door middel van toetsing van de afzonderlijke modules kan worden beoordeeld of de student aan die kwalificaties voldoet. Zodoende ondertekent de voorzitter van de examencommissie ook de cijferlijst die hoort bij het diploma.

Daarnaast heeft de examencommissie de taak om de kwaliteit van tentamens en examens te waarborgen. Het waarborgen van de kwaliteit doet de examencommissie met name in het voortraject, door bijvoorbeeld:

- deskundige examinatoren aan te wijzen;
- checklists vast te stellen waarmee de toetscommissie (die daartoe is aangewezen door de examencommissie) de toetstechnische en inhoudelijke kwaliteit van toetsen controleert;
- het toetsbeleid van de academies vast te stellen.

Ook beslist de examencommissie overeenkomstig de OER op eventuele bezwaren tegen de toetsuitslag. In het traject na de toetsafname heeft de examencommissie evenwel beperkte bevoegdheden. Het is aan de examinerator om de uitslag van een toets vast te stellen en de examencommissie toetst deze afweging marginaal, waarbij de vraag gesteld wordt of de examinerator in redelijkheid tot zijn beslissing heeft kunnen komen. De examencommissie kan alleen ingrijpen als de examinerator bij de beoordeling evident onjuiste maatstaven heeft aangelegd.

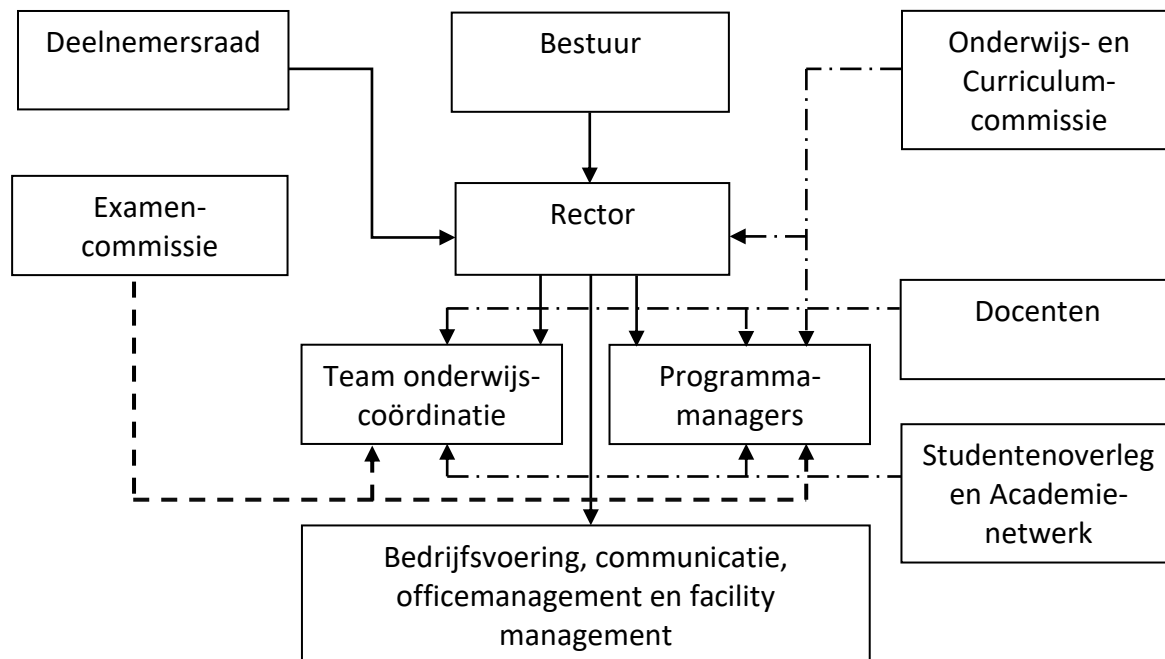
Ten slotte beslist de examencommissie op verzoeken om het verlenen van vrijstellingen. Een belangrijk uitgangspunt bij vrijstellingen is dat de academie ervan uitgaat dat een student aan alle verplichte onderdelen van de opleiding meedoet, ook als hij of zij in de bachelor- of masteropleiding bepaalde onderdelen al heeft gevolgd. Het hebben van een master Staats- en bestuursrecht ontslaat dus niet van de verplichting om de module Staats- en bestuursrecht te volgen. Op grond van de artikelen 23 OER AvW en 24 OER AvO worden vrijstellingen verleend als een student niet in staat is om aan een module deel te nemen of de toets af te leggen. De examencommissie toetst dan of de kennis of vaardigheden die in de module overgedragen of getraind worden, bij de student aanwezig zijn.

Collegevrije perioden 2018/2019

Herfstvakantie:	20 oktober t/m 28 oktober 2018
Kerstvakantie:	22 december 2018 t/m 6 januari 2019
Voorjaarsvakantie:	23 februari t/m 3 maart 2019
Pasen:	21 en 22 april 2019
Koningsdag:	27 april 2019
Meivakantie:	27 april t/m 5 mei 2019
Hemelvaartsdag:	30 mei 2019
Pinksteren:	9 en 10 juni 2019
Zomervakantie:	6 juli t/m 25 augustus 2019

Let op: het is NIET toegestaan om verlof (vakantie of anderszins) op te nemen en daardoor niet in staat te zijn om deel te kunnen nemen aan colleges, werkgroepen, trainingen en dergelijke. Je mag alleen met vakantie gaan tijdens de hierboven genoemde collegevrije perioden. Als op een bepaalde dag of in een bepaalde week geen colleges etc. zijn gepland, betekent dat namelijk niet dat zulks ook niet meer zal gebeuren: het komt voor dat colleges etc. verzet moeten worden en dat zal dan gebeuren naar een ander tijdstip tijdens de collegeperioden.

De organisatie

Het bestuur van de Academie voor Wetgeving bestaat uit mr. R.J.J.M. Pans, staatsraad in de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (voorzitter), prof. mr. W. den Ouden, hoogleraar Staats- en bestuursrecht en Dean van de Honours Academy van de Universiteit Leiden, en mr. F.H.G. de Grave, staatsraad in de Afdeling Advisering van de Raad van State. De directeur WJZ van het ministerie van Justitie en Veiligheid, mr. drs. A.G. van Dijk, neemt namens de minister deel aan de beraadslagingen van het bestuur. De voorzitter van de Onderwijs- en Curriculumcommissie is adviserend lid van het bestuur.

De directeuren Wetgeving en Juridische Zaken van de ministeries en de griffier van de Tweede Kamer vormen de Deelnemersraad. De raad adviseert over alle aangelegenheden van de academie. Bovendien neemt hij besluiten over een aantal onderwerpen. De raad wordt voorgezeten door de directeur WJZ van het Ministerie van Justitie en Veiligheid.

De Onderwijs- en Curriculumcommissie adviseert de rector, de programmamanagers en de opleidingscoördinatoren over de opleidingen, met name over de aard en omvang van de vakgebieden en modules, de programmering op hoofdlijnen en de inhoud van de modules. De voorzitter van de Onderwijs- en Opleidingscommissie is prof. mr. F.J. van Ommeren, hoogleraar Staats- en bestuursrecht aan de Vrije Universiteit te Amsterdam.

De examencommissie bestaat uit de volgende leden:

- prof. dr. M. Kuijer, voorzitter, inhoudsdeskundige
- prof. mr. P.J.J. Zoontjens, extern lid, inhoudsdeskundige
- drs. E. Smeitz-Cohen, secretaris en lid
- mr. T. Witberg, adviserend lid
- dr. N.A. Florijn, adviserend lid

De rector is het hoofd van de opleiding en geeft tevens als directeur leiding aan de staf. De programmamanagers dragen zorg voor de inhoudelijke kwaliteit van de opleidingen. Het team

onderwijscoördinatie verzorgt de organisatie van de opleidingen en cursussen die worden aangeboden. De communicatiemedewerker is verantwoordelijk voor de communicatie over de academie en de werving van nieuwe trainees. De coördinator bedrijfsvoering, de coördinator officemanagement en de facility managers zorgen voor de organisatorische, secretariële en facilitaire ondersteuning van de opleiding en overige academieaangelegenheden.

Het studentenoverleg bestaat uit vertegenwoordigers van de groepen trainees die door de programmamanager en opleidingscoördinator geïnformeerd worden over de opleiding. Zij bespreken maandelijks de gang van zaken tijdens de opleiding en brengen advies uit over alle opleidingsaangelegenheden.

Het Academienetwerk bestaat uit overheidsjuristen en wetgevingsjuristen die adviseren over cursussen in open inschrijving. Zij houden de academie op de hoogte van de wensen en ideeën die binnen hun organisatie leven en geven feedback over de uitgevoerde cursussen.

De staf van de academie

Rector

prof. mr. Bert Niemeijer
t 070-3129833 e e.niemeijer@acwet.nl

Programmamanagers

dr. Nico Florijn
t 070-3129834 e n.florijn@acwet.nl
prof. dr. Pauline Westerman
t 070-3129830 e p.westerman@acwet.nl
mr. Tineke Witberg
t 070-3129836 e t.witberg@acwet.nl
dr. mr. Monique Wesselink
t 070-3129835 e m.wesselink@acwet.nl

Onderwijscoördinatie

Margot Groenhuijsen, open inschrijving en maatwerk
t 070-3129837 e m.groenhuijsen@acwet.nl
mr. Liesbeth Heessels, maatwerk
t 070-3129839 e l.heessels@acwet.nl
drs. Bernadette Maat-de Boer, trainees
t 070-3129844 e b.maat@acwet.nl
Sharon Muwonge, trainees
t 070-3129838 e s.muwonge@acwet.nl
Anuschka Rieskin, medewerker opleidingen
t 070-3129842 e a.rieskin@acwet.nl
Esther Ruigrok van de Werve, open inschrijving
t 070-3129841 e e.ruigrok@acwet.nl
drs. Esther Smeitz-Cohen, teamleider onderwijscoördinatie, adviseur opleiding en selectie, en
secretaris examencommissie
t 070-3129810 e e.smeitz@acwet.nl

Bedrijfsvoering

....., medewerker communicatie
t 070-3129852 e
Karen van der Els, coördinator officemanagement
t 070-3129832 e k.vanderels@acwet.nl
mr. Liesbeth Heessels, coördinator bedrijfsvoering en financiën
t 070-3129839 e l.heessels@acwet.nl
....., directiesecretaresse
t 070-3129830 e
Karim Moumen, facility management
t 070-3129831 e facilitair@acwet.nl
Richard Parlevliet, facility management
t 070-3129831 e facilitair@acwet.nl

Docenten, betrokken bij de opleiding

- prof. dr. C.F. van den Berg, hoogleraar Global and Local Governance, Rijksuniversiteit Groningen
- prof. mr. dr. A.B. Blomberg, bijzonder hoogleraar Rechtshandhaving, Erasmus Universiteit Rotterdam, en advocaat/partner ngnb advocaten, Amsterdam
- mr. R. Boer, senior beleidsmedewerker, Directie Financiële Markten, ministerie van Financiën
- mr. A.H.M. Boere, plv. hoofd afdeling Wetgeving, ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
- mr. T.C. Borman, coördinerend raadviseur, directie Wetgeving en Juridische Zaken, ministerie van Justitie en Veiligheid
- mr. dr. A. van den Brink, universitair Hoofddocent aan de Universiteit Utrecht en directeur van het Europa Instituut
- prof. mr. dr. H.E Bröring, hoogleraar Integrale Rechtsbeoefening, Rijksuniversiteit Groningen
- mr. D. Corver LL.M.leg, juridisch medewerker Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn N.V.
- mr. dr. H. van Eijken, assistent professor Internationaal en Europees recht, Universiteit Utrecht
- mr. P.J. van der Flier, voormalig hoofd sector Juridische Zaken en juridisch adviseur ministerie van Justitie en Veiligheid
- dr. N.A. Florijn, programmamanager, Academie voor Wetgeving en Academie voor Overheidsjuristen
- dr. mr. J.R. Groen, coördinerend beleidsmedewerker, Directoraat Generaal Politie, ministerie van Justitie en Veiligheid
- prof. mr. M.J. Jacobs, hoogleraar Europees Bestuursrecht en Openbaar Bestuur, Universiteit van Maastricht, en raadviseur, directie Wetgeving en Juridische Zaken, ministerie van Justitie en Veiligheid
- prof. dr. J. Kennedy, hoogleraar Moderne Nederlandse geschiedenis, Universiteit Utrecht
- prof. dr. R.A. Koole, hoogleraar Politicologie, Universiteit Leiden
- mr. L.L. van der Laan, LL.M.leg, wetgevingsjurist, ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
- prof. mr. drs. M.L.P. Loenen, hoogleraar Mensenrechten en Diversiteit, Universiteit Leiden
- dr. T.P. Marguery, universitair docent, Universiteit Utrecht
- dr. P. Nieuwenburg, universitair hoofddocent politieke filosofie, Universiteit Leiden
- prof. mr. M.W. Scheltema, partner/advocaat Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn en hoogleraar handhavingkwesties in het privaatrecht, Erasmus Universiteit Rotterdam
- prof. mr. E.A. Schilder, hoogleraar Staatsrecht, Vrije Universiteit, Amsterdam
- prof. dr. L.A.J. Senden, hoogleraar Europees en internationaal publiekrecht, Universiteit van Tilburg
- drs. E.J.R. Swaving, zelfstandig communicatieadviseur
- mr. H. Temmink, plv. afdelingshoofd, DG Interne Markt en Financiële Diensten, Europese Commissie
- dr. R.K. Tromble, universitair docent politieke communicatie, Universiteit Leiden
- prof. dr. W.J.M. Voermans, hoogleraar Staats- en bestuursrecht, Universiteit Leiden
- prof. dr. S.A. de Vries, hoogleraar EU interne-marktrecht en grondrechten – Jean Monnet leerstoel, Universiteit Utrecht
- dr. mr. M. Wesselink, programmamanager, Academie voor Wetgeving en Academie voor Overheidsjuristen
- prof. dr. P.C. Westerman, hoogleraar Rechtsfilosofie, Rijksuniversiteit Groningen, en programmamanager, Academie voor Wetgeving en Academie voor Overheidsjuristen
- prof. dr. H.B. Winter, hoogleraar Bestuurskunde, Rijksuniversiteit Groningen
- mr. S.F.M. Wortmann, lid van de Raad van State
- prof. mr. S.E. Zijlstra, hoogleraar Staats- en bestuursrecht, Vrije Universiteit, Amsterdam

Modules in de opleiding tot wetgevingsjurist, groep 18

	ec's	studie uren	waarvan contacturen	en zelfstudie-uren
Eerste semester (najaar 2018):				
Werken als wetgevingsjurist	4	112	36	76
Staats- en bestuursrecht 1	4	112	30	82
Politicologie en bestuur	2	56	21	35
Presenteren	0,5	14	12	2
<i>Tussentotaal</i>	<i>10,5</i>	<i>294</i>	<i>99</i>	<i>195</i>
Tweede semester (voorjaar 2019):				
Kwaliteit van wetgeving	2	56	24	32
Rechtseconomie en wetgeving	2	56	15	41
Staats- en bestuursrecht 2	4	112	30	82
Europees recht 1	3	84	30	54
Internationaal werkbezoek	2	56	40	16
Betogend schrijven	1	28	9	19
Schriftelijk adviseren	1	28	15	13
Adviseren	0,5	14	12	2
Onderhandelen	1	28	12	16
Intervisie	0,4	12	12	0
<i>Tussentotaal</i>	<i>16,9</i>	<i>474</i>	<i>199</i>	<i>275</i>
Derde semester (najaar 2019):				
Rechtshandhaving en sanctionering	3	84	27	57
Europees recht 2	2	56	18	38
Mensenrechten	4	112	24	88
Intervisie	0,3	8	8	0
<i>Tussentotaal</i>	<i>9,3</i>	<i>260</i>	<i>77</i>	<i>183</i>
Vierde semester (voorjaar 2020):				
Terug naar de wetgevingspraktijk	2	56	15	41
Recht vanuit soc.-wet. gezichtspunt	2	56	15	41
Vergelijkend publiekrecht	2	56	15	41
Europese driedaagse	1	28	28	0
Eindopdracht	11	308	20	288
Intervisie	0,3	8	8	0
<i>Tussentotaal</i>	<i>18,3</i>	<i>512</i>	<i>101</i>	<i>411</i>
Stages en keuzevakken				
Stage bij de Tweede Kamer en andere stage	2	56	56	0
Keuzevakken	4	112	38	74
<i>Totaal</i>	<i>61</i>	<i>1708</i>	<i>570</i>	<i>1138</i>

Eerste semester

1. Werken als wetgevingsjurist

Deze module geeft een inleiding in de praktische kanten van het wetgevingswerk. Er komen diverse wetgevingstechnische en wetgevingsprocedurele onderwerpen aan de orde, deels in een chronologische volgorde, deels thematisch geordend.

Leerdoelen

- Trainees weten hoe zij regelingen moeten structureren, welke onderwerpen daarin moeten worden gereguleerd, en hoe bepalingen moeten worden geformuleerd, een en ander in overeenstemming met de Aanwijzingen voor de regelgeving;
- Zij kunnen de deelnemers aan het wetgevingsproces en hun onderscheiden taken benoemen;
- Zij kunnen deze kennis en vaardigheid toepassen in alle fasen van de wetgevingsprocedure en overbrengen aan anderen in de samenwerking met hen tijdens het schrijven aan regelgeving;
- Zij zijn in staat wettelijke regelingen en de daarbij behorende toelichtingen helder, bondig en consistent te schrijven en te presenteren;
- Zij zijn in staat hun werk aan de wetgeving te organiseren op een effectieve en efficiënte wijze;
- Daarbij richten zij zich in het bijzonder op accuratesse en zorgvuldigheid, wat mede inhoudt het kunnen onderscheiden van hoofd- en bijzaken.

Programma

De module Werken als wetgevingsjurist heeft als doel grondig kennis te maken met het vak van wetgevingsjurist. Daarbij komt een scala aan procedurele en wetgevingstechnische onderwerpen aan bod. Je wordt op allerlei wijzen aan het werk gezet om je de uiteenlopende aspecten van het wetgeven eigen te maken.

Het programma ziet er als volgt uit:

Sessie 1: donderdag 6 september

09.30-14.30	mr. P.J. van der Flier, dr. N.A. Florijn en dr. mr. M. Wesselink	De organisatie van de overheid en de rol van de juristen daarin (met groep 10 OJ)
14.30-16.30	dr. N.A. Florijn	Wetgeving in soorten en vormen: producten en procedures

Sessie 2: vrijdag 7 september

09.30-12.30	dr. N.A. Florijn	Wetgevingsprocedures: Beleidsvorming en IAK
-------------	------------------	---

Sessie 3: woensdag 12 september

09.30-12.30	dr.mr. M. Wesselink	Wetgevingstechniek: De Aanwijzingen voor de regelgeving en hun functie; structuur en elementen van een regeling I (volgorde en redactie van vaste regelingselementen)
-------------	---------------------	---

Sessie 4: vrijdag 14 september

09.30-12.30	dr. N.A. Florijn	Wetgevingsprocedures: Interactie, invloed en besluitvorming
-------------	------------------	---

Sessie 5: woensdag 19 september

09.30-12.30	mr. T.C. Borman	Wetgevingstechniek: Structuur en elementen van een regeling II (wijzigingsregelingen en terminologische kwesties)
-------------	-----------------	---

Sessie 6: vrijdag 21 september

09.30-12.30 dr.mr. M. Wesselink

Wetgevingstechniek: Inwerkingtreding, begrips- en evaluatiebepalingen, redigeren van een toelichting

Sessie 7: vrijdag 28 september

13.30-16.30 mr. T.C. Borman

Wetgevingstechniek: Redactie van diverse soorten bepalingen: delegatie-, voorhang- en handhavingsbepalingen; overgangsrecht

Sessie 8: vrijdag 5 oktober09.30-12.30 mr. L. van Breugel,
mr. F. van Kuijk en
dr. N.A. Florijn

Parlementaire behandeling van wetsvoorstellen

13.30-16.30 dr. N.A. Florijn

Simulatie behandeling van een wetsvoorstel: vragen, toelichten, verdedigen en vaststellen

Sessie 9: woensdag 10 oktober

09.30-12.30 mr. T.C. Borman

Wetgevingstechniek, oefensessie

Toets

Wetgevingsprocedures: tijdens de sessies wordt een opdracht gemaakt, die met een cijfer wordt beoordeeld.

Wetgevingstechniek: tentamen (open boek) op 14 november, van 09-30-12.30 uur.

Het eindcijfer voor de module is het gemiddelde van de cijfers voor de wetgevingsprocedurele opdracht en voor het tentamen.

2. Staats- en bestuursrecht 1

Deze module wordt gedeeltelijk samen met groep 10 OJ gevolgd

In deze module gaat het over de democratische gelegitimeerde en binnen de rechtsstaat functionerende overheidsorganen. Aan de orde komen de organisatie van de overheid, inclusief decentralisatie, het legaliteitsbeginsel, de Grondwet met inbegrip van de eisen die voortvloeien uit de grondrechten en het toezicht en de controle op (zelfstandige) bestuursorganen. Ook wordt aandacht besteed aan het Koninkrijksrecht en de staatkundige verhoudingen ten aanzien van Curaçao, St. Maarten en Aruba, alsmede de 'BES-eilanden'. Ten slotte wordt er een werkbezoek gebracht aan de Eerste Kamer der Staten-Generaal; trainees overheidsjuristen bezoeken ook de Tweede Kamer.

Leerdoelen

- Trainees kunnen aangeven welke organen van de staat betrokken zijn bij wetgeving, welke beginselen van belang zijn voor hun onderlinge taakverdeling en welke politieke en juridische regels van toepassing zijn op hun functioneren;
- Zij hebben inzicht in politieke besluitvorming, mede in het licht van de Nederlandse en Europese constitutionele verhoudingen;
- Zij kennen de verschillende door de overheid gebruikte rechtsvormen en de verhoudingen tussen de mede-overheden en de landen binnen het Koninkrijk en kunnen deze kennis in hun werk toepassen;
- Daarbij tonen zij een kritische houding ten opzichte van de politieke besluitvorming, die zij analyseren in relatie tot de beginselen van de democratische rechtstaat en de constitutie.

Programma

Sessie 1: Democratische rechtsstaat en legaliteitsbeginsel
prof. mr. S.E. Zijlstra
1 november 2018, van 09.30 tot 12.30 uur

Sessie 2: Organisatie van de overheid I
prof. mr. S.E. Zijlstra
1 november 2018, van 13.30 tot 16.30 uur

Sessie 3: Grondwet, legaliteitsbeginsel en grondrechten
prof. mr. A.E. Schilder
7 november 2018, van 13.30 tot 16.30 uur

Sessie 4: Organisatie van de overheid II
prof. mr. S.E. Zijlstra
21 november 2018, van 09.30 tot 12.30 uur

Sessie 5: Organisatie van de overheid III (alleen WJ)
prof. mr. S.E. Zijlstra
28 november 2018, van 09.30 tot 12.30 uur

Sessie 6: Oefensessie: werken met staatsrecht (alleen WJ)
prof. mr. S.E. Zijlstra
28 november 2018, van 13.30 tot 16.30 uur

Sessie 7: Koninkrijksrecht
mr. dr. W. van der Woude
5 december 2018, van 09.30 tot 12.30 uur

Sessie 8: Nabespreking tentamen en module
prof. mr. S.E. Zijlstra
dinsdag 19 februari 2019, van 09:30 tot 12:30 uur

Toets

De module wordt afgesloten met een tentamen (open boek) op 8 januari 2019, van 09.30 tot 12.30 uur.

3. Politicologie en bestuur

Deze module wordt samen met groep 10 OJ gevolgd

In deze module gaat het over de politieke en bestuurlijke context waarbinnen de wetgevingsjurist of overheidsjurist functioneert. Daarbij komen allereerst de instellingen en de hoofdrolspelers op het politieke terrein aan de orde, in het bijzonder de werking van de regering en het parlement in hun onderlinge verhoudingen. Ook wordt aandacht besteed aan de ministeriële verantwoordelijkheid en de betekenis daarvan voor ambtelijke verhoudingen. Verder wordt de rol van de media ten opzichte van politiek en bestuur belicht. In twee sessies wordt bovendien getoond wat de gevolgen zijn van de politieke en bestuurlijke context voor de cultuur van de Nederlandse overheid, en voor de Nederlandse democratische rechtsstaat.

Leerdoelen

- Trainees kennen de politieke en bestuurlijke omgeving waarin zij werken en zijn in staat hun gedrag tegenover andere juristen, ambtenaren, politici en de personen buiten de overheid te bepalen;
- Zij zijn in staat het beleid van de Nederlandse regering ten aanzien van recht en wetgeving in verband te brengen met actuele maatschappelijke en politieke opvattingen over de democratische rechtsstaat;
- Zij weten hoe politieke en bestuurlijke instellingen discussies over maatschappelijke onderwerpen organiseren en hoe deze over oplossingen daarvoor onderhandelen;
- Zij zijn in staat politieke standpunten te beargumenteren;
- Daarbij zijn zij in het bijzonder nieuwsgierig naar de politieke context waarin zij hun werk doen.

Programma

- Sessie 1: Politieke cultuur en dilemma's voor (juridische) ambtenaren - inleiding
prof. dr. R.A. Koole
29 oktober 2018, 09.30 tot 12.30 uur
- Sessie 2: Politieke partijen: neergang of dominantie?
prof. dr. R.A. Koole
5 november 2018, 09.30 tot 12.30 uur
- Sessie 3: Democratie of rechtsstaat? De inherente spanning van een democratische rechtsstaat
dr. P. Nieuwenburg
16 november 2018, 09.30 tot 12.30 uur
- Sessie 4: Polderen of 'majoritarian democracy'? Politiek-bestuurlijke overleg cultuur
prof. dr. J. Kennedy
23 november 2018, 13.30 tot 16.30 uur
- Sessie 5: Politiek-ambtelijke verhoudingen en ministeriële verantwoordelijkheid: Van neutraliteit naar New Political Governance?
prof. dr. C.F. van den Berg
30 november 2018, 09.30 tot 12.30 uur
- Sessie 6: Huwelijk of oorlog? De relatie tussen media en politiek (Engelstalig college)
dr. R.K. Tromble
20 december 2018, 13.30 tot 16.30 uur
- Sessie 7: Bezoek aan de Eerste Kamer der Staten-Generaal
Datum volgt

Toets

De module wordt afgesloten met een opdracht die moet worden ingeleverd voor 21 januari 2019, 12.00 uur.

4. Presenteren

Deze training wordt samen met groep 10 OJ gevolgd

In deze module leert men hoe van een tekst een presentatie gemaakt kan worden. De training zet in op het belang van de boodschap, de structuur en relevante stijlkenmerken als ook op het adresseren van een gehoor.

Primair gaat het om het presenteren van informatie aan al dan niet deskundige collega's of externen. Juristen hebben er belang bij dat hun advies of ander juridisch product op een voor anderen begrijpelijke wijze wordt overgebracht, waarbij keuzes en mogelijk alternatieven duidelijk naar voren komen.

In de training komt zowel de verbale als de non-verbale kant van het presenteren aan de orde. Aspecten van de houding, stem, gezicht en het managen van zenuwen worden getraind.

Leerdoelen

- Trainees beheersen de Nederlandse taal terdege en kunnen aangeven hoe een presentatie kan worden opgebouwd;
- Zij kunnen op effectieve en aansprekende wijze presentaties houden, niet alleen over specifieke wetgevingsprojecten, maar ook over meer algemene onderwerpen;
- Daarbij benaderen zij de vaardigheid vanuit een communicatieve instelling.

Programma

Groep A, 2 dagen: 26 september 2018, van 09.30 tot 16.30 uur
27 september 2018, van 09.30 tot 16.30 uur

Groep B, 2 dagen: 3 oktober 2018, van 09.30 tot 16.30 uur
4 oktober 2018, van 09.30 tot 16.30 uur

(lunchpauze van 12.30 tot 13.30 uur)

Zie voor de indeling in groepen agenda-item Outlook.

De docent is drs. E.J.R. Swaving.

Toets

De beoordeling vindt plaats op basis van actieve participatie tijdens de training.

Tweede semester

1. Kwaliteit van wetgeving

In deze module wordt ingegaan op de ontwikkeling en uitvoering van het wetgevingskwaliteitsbeleid. Daarbij komen diverse onderwerpen aan bod, namelijk:

- hoe heeft dit wetgevingsbeleid zich in de vorige eeuw ontwikkeld?
- welke (rechts)theoretische opvattingen over wetgeving hebben hun neerslag gevonden in dat beleid?
- hoe is het beleid vormgegeven en hoe wordt het uitgevoerd?
- welke kritische opvattingen zijn er over het huidige wetgevingskwaliteitsbeleid?
- wat is het wetgevingskwaliteitsbeleid in Europa en in een aantal relevante andere landen?
- welke ontwikkelingen zijn de komende jaren te verwachten of zouden verwacht mogen worden?

Ook wordt een werkbezoek gebracht aan de Raad van State om inzicht te krijgen in de advisering door dit Hoge College van Staat.

Leerdoelen

- Trainees zijn op de hoogte van de belangrijkste juridische en bestuurskundige visies op wetgeving en zijn in staat deze theoretische beschouwing te verbinden met de praktijk van wetgeving;
- Zij kennen de uitgangspunten van het moderne wetgevingsbeleid en de consequenties daarvan voor het tot stand brengen van wetsvoorstellen en andere regelingen;
- Zij kunnen praktische aspecten van wetgeving systematisch en gestructureerd analyseren in het licht van theoretische visies op wetgeving;
- Daarbij worden zij in het bijzonder gestimuleerd om logisch te denken over de theorie van wetgeving.

Programma

- Sessie 1: Beginnelsen van behoorlijke regelgeving, kwaliteit van wetgeving in de wetgevingscyclus en het Nederlandse wetgevingsbeleid
prof. dr. W.J.M. Voermans
3 april 2019, van 13:30 tot 16:30 uur
- Sessie 2: Wetgevingskwaliteitsbeleid in Europa en in andere landen van de Europese Unie
prof. dr. W.J.M. Voermans
17 april 2019, van 9:30 tot 12:30 uur
- Sessie 3: Voortvarend wetgeven: de problematische samenhang tussen duur en kwaliteit van wetgeving
prof. dr. W.J.M. Voermans
17 april 2019, van 13.30 tot 16.30 uur
- Sessie 4: De wetgevingsadvisering door de Afdeling advisering van de Raad van State
mr. S.F.M. Wortmann
19 april 2019, van 9:30 tot 12:30 uur
- Sessie 5: Maken van een opdracht: een advies van de Raad van State
8 mei 2019, van 13:30 tot 16:30 uur
- Sessie 6: Nabespreking opdracht
mr. S.F.M. Wortmann

Nader te bepalen datum in het derde semester.

Toets

De module wordt afgesloten met een opdracht die moet worden ingeleverd voor 5 juni 2019, 12:00 uur (*dit is niet het advies van de Raad van State*).

2. Rechtseconomie: aanbevelingen voor de wetgever

Deze module wordt samen met groep 17 WJ gevolgd

De rechtseconomie, ook wel aangeduid als de economische analyse van het recht, maakt gebruik van inzichten en methodes uit de (micro)economie om daarmee juridische onderwerpen te analyseren. Menselijk keuzegedrag wordt bestudeerd vanuit het perspectief van de rationele keuzetheorie en er wordt onderzocht welke invloed rechtsregels kunnen hebben op de uitkomst van dit keuzeproces. Ingrijpen in (privaatrechtelijke) verhoudingen en economische processen door middel van wetgeving kan immers grote consequenties hebben voor de welvaart, zodat wetgevingsjuristen op de hoogte moeten zijn van inzichten over de mogelijke effecten van regelgeving.

Daarom geeft deze module een inleiding in het rechtseconomisch denken, waarbij centraal staat het voorspellen van effecten van regelgeving en het geven van beleidsaanbevelingen aan de wetgever. Hierbij wordt aan wetgeving vooral de rol toebedeeld van het corrigeren van de diverse vormen van marktfalen (marktmacht, externe effecten, collectieve goederen, informatieasymmetrie). Aan de hand van verschillende voorbeelden (contractenrecht, aansprakelijkheids- en schadevergoedingsrecht, verzekeringsrecht, financieel recht, consumentenrecht) worden rechtseconomische inzichten gepresenteerd. Omdat overheidsingrijpen in de vrije marktwerking niet kosteloos is en ook onbedoelde effecten kan veroorzaken, is het steeds van belang om bij voorgenomen regelgeving te onderzoeken of de kosten hiervan niet hoger zijn dan de beoogde baten. Daarom zal ook aandacht worden besteed aan kosten-batenanalyses van regelgeving.

Leerdoelen

- Studenten kennen de basis van de economische analyse van het recht, in het bijzonder de wijze waarop via de rationele keuzetheorie menselijk keuzegedrag wordt geanalyseerd en de manier waarop rechtsregels in deze analyse van belang zijn;
- Zij kennen de verschillende vormen van marktfalen en enkele mogelijke manieren waarop door regelgeving kan worden geprobeerd de gevolgen van dit marktfalen tegen te gaan;
- Zij kunnen een economische vraagstelling met betrekking tot regelgeving begrijpen en zien het verband daarvan met hun werk als wetgevingsjurist;
- Zij hebben een basiskennis betreffende kosten-batenanalyses van regelgeving.

Programma

Sessie 1:	Inleiding in het rechtseconomisch denken mr. dr. L.T. Visscher 18 januari 2019, van 13:30 tot 16:30 uur
Sessie 2:	Contractenrecht, onrechtmatigedaadsrecht en schadevergoedingsrecht mr. dr. L.T. Visscher 23 januari 2019, van 13:30 tot 16:30 uur
Sessie 3:	Costs and Benefits (<i>het college wordt in het Engels gegeven</i>) mr. R. Reyes 30 januari 2019, van 13:30 tot 16:30 uur
Sessie 4:	Consumentenbescherming prof. dr. R.J. van den Bergh 6 februari 2019, van 13:30 tot 16:30 uur
Sessie 5:	Arbeidsrecht dr. A.M.I.B. Vandenberghe 15 februari 2019, van 13:30 tot 16:30 uur

Toets

Maken van opdracht die moet worden ingeleverd voor 20 maart 2019, 12:00 uur.

3. Staats- en bestuursrecht 2

In de module Bestuursrecht komen de belangrijkste aspecten van het regelen van bestuursrechtelijke onderwerpen in wetgeving ter sprake. Daarvoor is allereerst nodig dat er een goed inzicht is in het systeem van de Algemene wet bestuursrecht, omdat het bijzondere bestuursrecht daarop moet aansluiten. In de tweede plaats wordt aandacht besteed aan een drietal onderwerpen dat regelmatig aan bod komt in bijzondere bestuursrechtelijke wetgeving, namelijk de toekenning en normering van bevoegdheden voor het bestuur dat de wet moet uitvoeren, het financiële bestuursrecht (in het bijzonder de subsidieverhouding) en het regelen van rechtsbescherming in aanvulling op het bezwaar en beroep in de Awb. Met deze onderwerpen zal worden geoefend. Bovendien vindt een bezoek plaats aan de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Leerdoelen

- Trainees kunnen uiteenzetten hoe de Algemene wet bestuursrecht in elkaar zit en hoe deze zich verhoudt tot bijzondere bestuursrechtelijke wetgeving;
- Zij kennen de regels toepassen met betrekking tot de bevoegdheid tot het nemen van besluiten en de totstandkoming en uitvoering van besluiten;
- Zij hebben inzicht in het financiële bestuursrecht en kunnen dat op een juiste wijze regelen in wetgeving;
- Zij kunnen in een wettelijke regeling de rechtsbescherming tegen besluiten regelen en weten hoe de bestuursrechter daarmee omgaat;
- Daarbij wordt in het bijzonder van hen verlangd dat zij zorgvuldig te werk gaan bij het schrijven van regelgeving.

Programma

- Sessie 1: Het systeem van de Algemene wet bestuursrecht en de verhouding tussen de Awb en bijzondere wetgeving
prof. mr. S.E. Zijlstra
8 maart 2019, van 9:30 tot 12:30 uur
- Sessie 2: Toekenning en normering van bestuursbevoegdheden
prof. mr. S.E. Zijlstra
8 maart 2019, van 13:30 tot 16:30 uur
- Sessie 3: Financieel bestuursrecht
prof. mr. M.J. Jacobs
15 maart 2019, van 9:30 tot 12:30 uur
- Sessie 4: Privacy en de wet
dr. mr. J.R. Groen
20 maart 2019, van 13:30 tot 16:30 uur
- Sessie 5: Rechtsbescherming: hoe regel je dat?
prof. mr. S.E. Zijlstra
22 maart 2019, van 9:30 tot 12:30 uur
- Sessie 6: Oefensessie: werken aan een opdracht
prof. mr. S.E. Zijlstra
22 maart 2019, van 13:30 tot 16:30 uur
- Sessie 7: Bezoek aan de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State
Vorbereiding, begeleiding en nabespreking door nader te bepalen docent

Sessie 8: Nabespreking tentamen en module
prof. mr. S.E. Zijlstra
7 juni 2019, van 10:00 tot 11:30 uur

Toets

De module wordt afgesloten met een tentamen (open boek) op 19 april 2019, van 9:30 tot 12:30 uur.

4. Europees recht 1

Deze module wordt gedeeltelijk samen met groep 8 OJ gevolgd

In deze module komen de institutionele Europeesrechtelijke onderwerpen aan de orde die relevant zijn voor de overheidsjurist. Allereerst worden de hoofdlijnen van het EU-recht – de algemene beginselen, uitgangspunten en begrippen – behandeld. Vervolgens wordt inzicht gegeven in de institutionele structuur van de EU, waarbij de procedures en wijzen van totstandkoming van Europese regelgeving en de rol van de jurist bij die totstandkoming worden besproken. Verder gaat het in het kader van de rechtsbescherming over de taak en werkwijze van het Hof van Justitie van de EU. Daarbij zal aandacht worden besteed aan het toezicht op het handelen van de lidstaten en van de instellingen, de taakverdeling tussen het Hof van Justitie en de nationale rechter en de prejudiciële procedure.

Leerdoelen

- Trainees kunnen de instellingen van de Europese Unie en hun taken en bevoegdheden benoemen en kunnen aangeven volgens welke procedures Europese besluiten tot stand komen, worden uitgevoerd of aan rechterlijke toetsing worden onderworpen;
- zij kennen de grenzen die door het nationale en Europese recht worden gesteld aan het verstrekken van staatssteun en aan het ingrijpen in de markt door de overheid in Nederland en kunnen deze kennis in hun werk toepassen;
- zij weten hoe Europese en Nederlandse instellingen discussies over maatschappelijke onderwerpen organiseren en hoe deze over oplossingen daarvoor onderhandelen;
- daarbij benaderen zij het Europees recht in het bijzonder als een rechtsgebied dat op een actieve wijze tot gelding gebracht moet worden in de Nederlandse rechtsorde.

Programma

- Sessie 1: De Europese Instellingen I – met inbegrip van agentschappen – en de besluiten of wetgeving die zij vaststellen
mr. dr. A. van den Brink
9 januari 2019 van 09:30 tot 12:30 uur
- Sessie 2: De Europese Instellingen II – met inbegrip Den Haag en Europa – de nationale procedures rond de totstandkoming van Europese besluiten
mr. dr. A. van den Brink
Datum volgt
- Sessie 3: Harmonisatie en implementatie vanuit de Europese Commissie bezien
mr. H. Temmink
23 januari 2019 van 09:30 tot 12:30 uur
- Sessie 4: Rechtsbescherming
dr. U. Jaremba
30 januari 2019 van 09:30 tot 12:30 uur
- Sessie 5: Het Handvest, burgerschap en grondrechten
mr. dr. H. van Eijken
6 februari 2019 van 09:30 tot 12:30 uur
- Sessie 6 en 7: Implementatie: de praktijk (alleen WJ)
mr. R. Boer
13 februari 2019 van 09:30 tot 16:30 uur

Sessie 8: Nabespreking toets en voorbereiding op Europees recht II
mr. dr. A. van den Brink
22 mei 2019 van 13:30 tot 16:30 uur

Toets

De module wordt afgesloten met een tentamen (open boek) op 29 maart 2019, van 09.30 tot 12.30 uur.

5. Internationaal werkbezoek

Het internationale werkbezoek dat om het jaar wordt georganiseerd, gaat naar een hoofdstad van een andere Lidstaat van de Europese Unie. Het doel van het werkbezoek is om meer inzicht te krijgen in de wijzen waarop men in die Lidstaat wetgeving tot stand brengt en hoe de overheid er omgaat met het recht.

Voorheen gingen we de ene vier jaar naar Londen, en de andere naar Berlijn. Dit jaar zou Londen weer aan de beurt zijn, maar dat lijkt niet verstandig, gelet op de door Brexit veroorzaakte chaos bij de Engelse overheid, die alleen nog maar erger zal worden als men niet in staat is tot afspraken over de toekomstige relatie met Europa te komen.

Zodoende bepalen wij in oktober in overleg met alle trainees welk reisdoel wij in maart/april 2019 aandoen. Vooralsnog hebben wij als kandidaat hoofdsteden Berlijn en Dublin in gedachten. Mochten er bij jullie suggesties zijn voor andere Europese hoofdsteden waar men zich op een voor ons instructieve manier bezighoudt met recht en (Europese) wetgeving, die gemakkelijk en goedkoop te bereiken zijn, en waar men bereid en in staat is Engels te spreken, dan horen wij die graag.

Nadat het reisdoel bepaald is, zal voor de voorbereiding van het werkbezoek in het najaar van 2018 een werkgroepje worden samengesteld. De periode waarin we op werkbezoek gaan is vooralsnog bepaald op week 15, maandag 8 tot en met vrijdag 12 april 2019.

6. Betogend schrijven voor juristen in een politieke omgeving

Deze training wordt samen met groep 10 OJ gevolgd

Hoe overtuig je een bewindspersoon of leidinggevende van jouw standpunt? Hoe schrijf je een tekst met een heldere structuur, die begrijpelijk is voor verschillende soorten lezers? Schrijven maakt een belangrijk deel uit van het werk van overheidsjuristen, maar blijft voor velen een lastige taak. Deze cursus is een training in argumenteren en in het structureren en formuleren van adviezen, nota's en toelichtingen bij regelingen. Ook wordt aandacht besteed aan redactionele vaardigheden. Tijdens de eerste bijeenkomst staan enkele basisvaardigheden van juridisch schrijven centraal. Na deze dag maken de deelnemers een schrijfofdracht, waarop de docent feedback geeft. Op de tweede dag worden de opdrachten besproken en wordt ingegaan op strategisch schrijven in een politieke context.

Leerdoelen

- De studenten hebben inzicht in de eisen die gesteld worden aan de inhoud, structuur, stijl en afwerking van een officiële, betogende tekst in een politieke context.
- Ze kunnen begrijpelijke officiële teksten schrijven, zowel specifiek juridische als meer algemeen ambtelijke producten.
- Ze zijn in staat om kritisch naar hun eigen tekst te kijken en deze te verbeteren.
- Ze hebben inzicht in manieren van strategisch schrijven in een politieke context.

Opzet van de cursus

De cursus bestaat uit twee bijeenkomsten van elk twee dagdelen. Tijdens de eerste bijeenkomst staan basisvaardigheden van juridisch schrijven centraal. Op de tweede dag wordt een ingeleverde schrijfofdracht besproken en wordt ingegaan op strategisch schrijven in een politieke context. Tijdens de cursUSDagen worden inleidingen afgewisseld met opdrachten, die plenair, individueel of in groepjes worden uitgevoerd.

Dag 1: woensdag 16 januari 2019:

Basisvaardigheden juridisch schrijven (inhoud en structuur, stijl en afwerking)

Vorbereiding: literatuur lezen

Dag 2: woensdag 20 februari 2019:

Strategisch schrijven en individuele schrijfofdracht

Vorbereiding: schrijfofdracht (ongeveer 2 A4, max. 1.000 woorden)

De docenten zijn prof. dr. B. van Klink en dr. I.M. van der Geest.

Toets

De beoordeling vindt plaats op basis van actieve participatie tijdens de training. Dit houdt in dat iedere cursist een schrijfofdracht moet maken die door de docent van commentaar wordt voorzien en wordt besproken tijdens dag 2.

7. Schriftelijk adviseren

Deze training wordt samen met groep 10 OJ gevolgd

In deze module wordt de nadruk gelegd op het schrijven, structureren en formuleren van nota's aan de politieke en ambtelijke top en aan het doelgroepgericht schrijven van juridische teksten in ook voor niet-juristen begrijpelijk Nederlands.

Leerdoelen

- De trainees zijn in staat in korte tijd nota's voor de departementsleiding op te stellen, die aan bepaalde eisen voldoen (kort, goed gestructureerd, effectief);
- Zij kennen de belangrijkste elementen die doorgaans aan de orde moeten komen in een nota die wetgevingsrelevante, overheidsjuridische of ambtelijk/bestuurlijke materie betreft;
- Daarbij zijn zij erop gespitst allerlei soorten fouten te voorkomen.

Programma

Sessie 1: Introductie in het schriftelijk adviseren
 8 maart 2019, van 09:30 tot 12:30 uur

Sessie 2: Maken van een opdracht
 15 maart 2019, van 09:30 tot 12:30 uur

Sessie 3: Individuele feedback groep OJ9
 1 april 2019, van 09:30 tot 16:30 uur

Sessie 4: Individuele feedback groep WJ17
 1 april 2019, van 09:30 tot 16:30 uur

De docent van deze training is mr. P.J. van der Flier.

Toets

De trainees maken een schrijfoopdracht en krijgen van de docent individuele feedback.

8. Onderhandelen

Deze training wordt samen met groep 10 OJ gevolgd

In deze module wordt kennis gemaakt met de gangbare opvattingen over onderhandelingsvaardigheden en de betekenis van onderhandelingen voor het tot stand brengen van wetgeving. De training van onderhandelingsvaardigheden staat centraal. In het bijzonder zal aandacht worden besteed aan onderhandelen met beleidsmedewerkers, met andere departementen en met belangengroepen.

Leerdoelen

- Studenten zijn op de hoogte van theoretische aspecten van onderhandelen en kunnen de rol van onderhandelingen in processen als wetgeving aangeven;
- Zij zijn in staat naar elkaar te luisteren en kunnen zich inleven in standpunten van anderen, zodat zij in overleg of vergadering rekening kunnen houden met andere visies;
- Zij kunnen de techniek van het onderhandelen toepassen en weten hoe zij in een overleg optimaal kunnen functioneren;
- Zij zijn in staat effectief en efficiënt te werken aan een onderhandelingsresultaat dat gedeeld wordt door degenen die aan een vergadering deelnemen;
- Daarbij gaan zij in het bijzonder uit van een communicatieve houding ten opzichte van andere deelnemers aan een onderhandeling.

Programma

Groep A, anderhalve dag:

24 januari 2019, van 9:30 tot 12:30 uur

31 januari 2019, van 9:30 tot 16:30 uur

Groep B, anderhalve dag:

24 januari 2019, van 13:30 tot 16:30 uur

1 februari 2019, van 9:30 tot 16:30 uur

Zie voor de indeling het agenda-item in Outlook.

De docent van deze training is drs. G. van Houtem.

Toets

De beoordeling vindt plaats op basis van actieve participatie tijdens de training.

9. Adviseren

Deze training wordt samen met groep 10 OJ gevolgd

In deze module wordt inzicht gegeven in de verschillende aspecten die bij het verlenen van advies een rol spelen.

Aandacht wordt besteed aan:

- de adviseursrol;
- verschillende basisgesprekstechnieken;
- het hanteren van verschillende registijlen;
- omgang met weerstand;
- overtuigend argumenteren.

Hoe kom je te weten wat nieuw beleid precies is, hoe moet je omgaan met allerlei vragen van beleidsmedewerkers, hoe verpak je het juridisch advies zodanig dat ook niet-juristen het begrijpen en overtuigend vinden? Uiteraard worden de adviesvaardigheden ook getraind. Het is belangrijk om als jurist effectief te kunnen adviseren in een beleidscontext of een politieke omgeving.

Leerdoelen

- Trainees kunnen een overzicht geven van de verschillende soorten instrumenten van het overheidsbeleid;
- Zij luisteren naar degenen die met verzoeken om advies komen en kunnen doorvragen om het verzoek duidelijk te krijgen;
- Zij zijn in staat mondeling een helder, bondig en overtuigend advies te geven;
- Daarbij nemen zij een actieve houding aan en bezien zij hoe zij uit zichzelf initiatief kunnen nemen om een zo effectief mogelijk advies te geven.

Programma

Groep A, 2 dagen: 9 en 10 april 2019, van 09:30 tot 16:30 uur

Groep B, 2 dagen: 16 en 17 april 2019, van 09:30 tot 16:30 uur

Zie voor de indeling in groepen agenda-item Outlook.

De docent van deze training is drs. E.J.R. Swaving.

Toets

De beoordeling vindt plaats op basis van actieve participatie tijdens de training.

10. Intervisie

Intervisie is een gesprek dat wordt georganiseerd tussen mensen die werkzaam of in opleiding zijn in hetzelfde vakgebied. Het onderwerp van dit gesprek zijn de verrichte werkzaamheden of de toepassing van de tijdens de opleiding aangeboden kennis en vaardigheden, alsmede de problemen – van technische of persoonlijke aard – die daarbij optreden. Het doel ervan is het vergroten van de deskundigheid van de betrokkenen en het verbeteren van de kwaliteit van het werk.

De gesprekken vinden plaats terwijl ervaren ‘intervisor’ het proces begeleidt en bewaakt. De intervisor stelt verdiepende vragen en heeft kennis van verschillende intervisiemethoden. Wil intervisie effectief zijn, dan is daarvoor vereist dat men zich gelijkwaardig voelt en zich als zodanig opstelt en gedraagt, de vertrouwelijkheid van het besprokene garandeert, regelmatig bijeenkomt en gedisciplineerd en zelfkritisch meedoet.

De opbrengsten kunnen aanzienlijk zijn:

- intervisie levert voor de deelnemer concrete oplossingen op die direct op de werkvloer te gebruiken zijn;
- de deelnemer maakt zelf een keuze uit de aangeboden adviezen;
- de intervisie stimuleert reflectie en heeft daarmee impact op de deelnemer die kan leiden tot gewenste gedragsverandering.

Programma

Zie Outlook voor de exacte indeling in groepen en de agendering van de intervisiebijeenkomsten.

Modules in de opleiding tot wetgevingsjurist, groep 17

	ec's	studie uren	waarvan contact-uren	en zelfstudie-uren
Eerste semester (najaar 2017):				
Werken als wetgevingsjurist	4	112	30	82
Staats- en bestuursrecht 1	4	112	33	79
Politologie en bestuur	2	56	21	35
Presenteren	0,5	14	12	2
Juridisch schrijven	1	28	9	19
<i>Tussentotaal</i>	<i>11,5</i>	<i>322</i>	<i>105</i>	<i>217</i>
Tweede semester (voorjaar 2018):				
Kwaliteit van wetgeving	2	56	24	32
Recht vanuit een sociaal-wetenschappelijk gezichtspunt	2	56	15	41
Staats- en bestuursrecht 2	4	112	27	85
Europees recht 1	3	84	30	54
Europese vierdaagse	2	56	40	16
Schriftelijk adviseren	1	28	15	13
Onderhandelen	1	28	12	16
Adviseren	0,5	14	12	2
Intervisie	0,4	12	12	0
<i>Tussentotaal</i>	<i>15,9</i>	<i>446</i>	<i>187</i>	<i>259</i>
Derde semester (najaar 2018):				
Rechtshandhaving en sanctionering	3	84	27	57
Europees recht 2	2	56	18	38
Mensenrechten	4	112	21	91
Intervisie	0,3	8	8	0
<i>Tussentotaal</i>	<i>9,3</i>	<i>260</i>	<i>74</i>	<i>186</i>
Vierde semester (voorjaar 2019):				
Terug naar de wetgevingspraktijk	2	56	15	41
Rechtseconomie en wetgeving	2	56	15	41
Vergelijkend publiekrecht	2	56	15	41
Internationaal werkbezoek	2	56	40	16
Eindopdracht	11	308	20	288
Intervisie	0,3	8	5	3
<i>Tussentotaal</i>	<i>19,3</i>	<i>540</i>	<i>110</i>	<i>430</i>
Stages en keuzevakken				
Stage bij de Tweede Kamer en andere stage	2	56	56	0
Keuzevakken	4	112	38	74
<i>Totaal</i>	<i>62</i>	<i>1736</i>	<i>570</i>	<i>1166</i>

Derde semester

1. Rechtshandhaving en sanctionering

Deze module wordt samen met groep 9 OJ gevolgd

In deze module komen de verschillende instrumenten voor rechtshandhaving aan de orde met hun mogelijkheden en grenzen. Niet alleen wordt inzicht gegeven in de wijze waarop handhaving en toezicht plaatsvinden, maar ook in de juridische en beleidsmatige aspecten waarmee men rekening moet houden bij het regelen van de handhaving en het toezicht. Daarbij worden de bestuursrechtelijke en strafrechtelijke mogelijkheden van handhaving behandeld, hun kenmerken, grenzen en overlap. Aandacht daarbij is er voor het toezicht en de handhaving in het economisch publiekrecht en de wijze waarop het toezicht daarin wordt vorm gegeven. Om een goed inzicht te krijgen in hoe handhaving in de praktijk werkt en voor welke dilemma's en problemen een handhaver zich ziet gesteld, wordt de module voor de trainees Overheidsjuristen afgesloten met een bezoek aan de stadsmariniers van de gemeente Rotterdam. De trainees Wetgevingsjuristen brengen een bezoek aan een uitvoeringsinstantie om kennis te nemen van de uitvoering in de praktijk.

Leerdoelen

- Trainees kennen de juridische aspecten van en de verschillende wijzen waarop overheidsregels kunnen worden gehandhaafd;
- zij kennen de diverse handhavings- en sanctie-instrumenten en weten op welke wijze zij die kunnen toepassen;
- zij weten met welke soort vraagstukken en problemen een kan worden geconfronteerd en kunnen dit gebruiken bij hun advisering.

Programma

- Sessie 1: Toezicht en handhaving: uitgangspunten, effectiviteit en beperkingen
prof. dr. H.B. Winter
28 september 2018, van 10.15 tot 13.15 uur
- Sessie 2: Bestuursrechtelijke handhaving: algemene aspecten en herstelsancties
mr. dr. A.B. Blomberg
3 oktober 2018, van 13.30 tot 16.30 uur
- Sessie 3: Bestuursrechtelijke strafsancties
prof. mr. dr. H.E. Bröring
5 oktober 2018, van 09.30 tot 12.30 uur
- Sessie 4: Toezicht en handhaving in de praktijk
mr. E. Meulman
12 oktober 2018, van 13.30 tot 16.30 uur
- Sessie 5: Privaatrechtelijke handhaving
prof. mr. M.W. Scheltema
19 oktober 2018, van 13.30 tot 16.30 uur

Toets

De module wordt afgesloten met een take-home opdracht, die tot 19 november 2018 om 12.00 uur ingeleverd kan worden.

2. Europees recht 2

Deze module wordt samen met groep 9 OJ gevolgd

Deze module betreft het materieel Europees recht. Daarbij gaat het in de eerste plaats over de vrijheden ten behoeve van de werking van de interne markt, in bijzonder het vrije verkeer van goederen en diensten. Ook de andere vrijheden en hun betekenis voor de Nederlandse wetgevingspraktijk komen aan bod. In de tweede plaats gaat het in dit onderdeel over het mededingingsbeleid van de EG en de betekenis en de inhoudelijke aspecten van het Europese steunkader. Het materieel recht wordt verduidelijkt door praktijkvoorbeelden en jurisprudentie van het Hof van Justitie.

Leerdoelen

- Trainees kunnen de instellingen van de Europese Unie en hun taken en bevoegdheden benoemen en kunnen aangeven volgens welke procedures Europese besluiten tot stand komen, worden uitgevoerd of aan rechterlijke toetsing worden onderworpen;
- Zij kennen de belangrijkste materieelrechtelijke onderwerpen uit het Europees recht en kunnen deze kennis bij het maken van wetgeving toepassen;
- Zij oefenen zich in het beargumenteren van Europeesrechtelijke standpunten bij het maken van wetgeving;
- Zij weten hoe Europese en Nederlandse instellingen discussies over maatschappelijke onderwerpen organiseren en hoe deze over oplossingen daarvoor onderhandelen;
- Daarbij benaderen zij het Europees recht in het bijzonder als een rechtsgebied dat op een actieve wijze tot gelding gebracht moet worden in de Nederlandse rechtsorde.

Programma

- Sessie 1: Interne markt
prof. dr. S.A. de Vries
10 oktober 2018, van 09.30 tot 12.30 uur
- Sessie 2: De vrijheden
prof. dr. S.A. de Vries
10 oktober 2018, van 13.30 tot 16.30 uur
- Sessie 3: Staatssteun en diensten van algemeen economisch belang
mr. E.H. Pijnacker Hordijk
17 oktober 2018, van 09.30 tot 12.30 uur
- Sessie 4: Niet-economische integratie: de JBZ-aangelegenheden
dr. T.P. Marguery
woensdag 17 oktober 2018, van 13:30 tot 16:30 uur
- Sessie 5: Mededinging
prof. dr. A. Gerbrandy
19 oktober 2018, van 09.30 tot 12.30 uur

Toets

De module wordt afgesloten met een open boek tentamen op 15 november 2019, van 09.30 tot 12.30 uur.

3. Mensenrechten

Deze module wordt samen met groep 9 OJ gevolgd

De module geeft inzicht in de betekenis van de mensenrechten voor de wetgeving. Daarbij wordt allereerst de historische ontwikkeling van de mensenrechten besproken. Ook komen de bronnen en belangrijkste mechanismen voor het invoeren van de mensenrechten aan de orde. Daarna wordt specifiek ingegaan op het EVRM, de daarin vervatte procedures en de belangrijkste algemene leerstukken van de mensenrechtenbescherming. Verder wordt uitgelegd hoe verdragen – en dan niet alleen op mensenrechtelijk terrein – kunnen doorwerken in de Nederlandse rechtsorde. In de daarop volgende bijeenkomsten wordt de betekenis van de mensenrechten voor de strafrechtelijke en staats- en bestuursrechtelijke wetgeving besproken. De module wordt afgerond met een bijeenkomst over het gelijkheidsbeginsel, een mensenrecht dat op vele beleidsterreinen een rol speelt.

Leerdoelen

- Trainees kunnen de belangrijkste mensenrechtenverdragen benoemen alsmede de daarin opgenomen mechanismen om mensenrechten te beschermen;
- Zij hebben inzicht in de wijze waarop verdragen doorwerken in de Nederlandse rechtsorde;
- Zij zijn in staat te analyseren wat de gevolgen zijn van een aantal mensenrechten voor beleid en wetgeving;
- Zij kunnen op grond van hun begrip van de mensenrechtenbescherming vragen stellen bij politieke of bestuurlijke plannen of ontwikkelingen;
- Zij kunnen vanuit de mensenrechtelijke optiek duidelijke argumenten voor of tegen bepaalde stellingen formuleren en daarover debatteren;
- Daarbij hanteren zij een generalistische, niet louter juridische of bestuurlijke, instelling.

Programma

- Sessie 1: Inleiding in mensenrechten: historische ontwikkeling, inleiding tot de institutionele mechanismen, doorwerking in de nationale rechtsorde
Docent volgt
31 oktober 2018, van 09.30 tot 12.30 uur
- Sessie 2: EVRM: relevante jurisprudentie voor de wetgevingsjurist
Docent volgt
2 november 2018, van 09.30 tot 12.30 uur
- Sessie 3: Gelijke behandeling
prof. mr. drs. M.L.P. Loenen
7 november 2018, van 09.30 tot 12.30 uur
- Sessie 4: Privacy en dataprotectie
Docent volgt
9 november 2018, van 09.30 tot 12.30 uur
- Sessie 5: Belang van een actief mensenrechtenbeleid
prof. mr. B.E.P. Myjer
vrijdag 14 november 2018 van 13:30 tot 16:30 uur

Toets

De module wordt afgesloten met een open boek tentamen op 14 december 2018, van 09.30 tot 12.30 uur.

4. Intervisie

Intervisie is een gesprek dat wordt georganiseerd tussen mensen die werkzaam of in opleiding zijn in hetzelfde vakgebied. Het onderwerp van dit gesprek zijn de verrichte werkzaamheden of de toepassing van de tijdens de opleiding aangeboden kennis en vaardigheden, alsmede de problemen – van technische of persoonlijke aard – die daarbij optreden. Het doel ervan is het vergroten van de deskundigheid van de betrokkenen en het verbeteren van de kwaliteit van het werk.

De gesprekken vinden plaats terwijl ervaren ‘intervisor’ het proces begeleidt en bewaakt. De intervisor stelt verdiepende vragen en heeft kennis van verschillende intervisiemethoden. Wil intervisie effectief zijn, dan is daarvoor vereist dat men zich gelijkwaardig voelt en zich als zodanig opstelt en gedraagt, de vertrouwelijkheid van het besprokene garandeert, regelmatig bijeenkomt en gedisciplineerd en zelfkritisch meedoet.

De opbrengsten kunnen aanzienlijk zijn:

- intervisie levert voor de deelnemer concrete oplossingen op die direct op de werkvloer te gebruiken zijn;
- de deelnemer maakt zelf een keuze uit de aangeboden adviezen;
- de intervisie stimuleert reflectie en heeft daarmee impact op de deelnemer die kan leiden tot gewenste gedragsverandering.

Programma

In semester 3 en 4 worden vier bijeenkomsten gepland.

Zie voor de exacte indeling in groepen en de agendering van de intervisiebijeenkomst Outlook.

Vierde semester

1. Terug naar de wetgevingspraktijk

Het doel van de bijeenkomsten is om een opfrissing en, zo mogelijk, verdieping te geven van de onderwerpen die aan de orde zijn geweest in Wetgeving in vogelvlucht. Die module, geplaatst aan het begin van de opleiding, komt daarmee aan het eind nog eens terug: het is een recapitulatie om de wetgevingstechnische en –procedurele aangelegenheden die in het werk zijn tegengekomen, in perspectief te zetten. Bovendien is de module bedoeld als voorbereiding op de eindopdracht, waarin immers ook aandacht moet worden besteed aan die wetgevingsaspecten.

Voor de bijeenkomsten worden de trainees gevraagd enkele wetgevingstechnische en wetgevingsprocedurele vragen in te brengen. Deze worden door de docenten bekeken en in de bijeenkomsten besproken. De module staat ook open voor een beperkt aantal ervaren wetgevingsjuristen die vragen hebben op het terrein van de wetgevingsprocedures en de wetgevingstechniek. Er staan vier bijeenkomsten gepland, maar gelet op de beperkte omvang van de groep kan het zijn dat minder tijd nodig is.

Leerdoelen

- Trainees weten hoe zij regelingen moeten structureren, welke onderwerpen daarin moeten worden gereguleerd, en hoe bepalingen moeten worden geformuleerd, een en ander in overeenstemming met de Aanwijzingen voor de regelgeving;
- Zij kunnen de deelnemers aan het wetgevingsproces en hun onderscheiden taken benoemen;
- Zij kunnen deze kennis en vaardigheid toepassen in alle fasen van de wetgevingsprocedure en overbrengen aan anderen in de samenwerking met hen tijdens het schrijven aan regelgeving;
- Zij zijn in staat wettelijke regelingen en de daarbij behorende toelichtingen helder, bondig en consistent te schrijven en te presenteren;
- Zij zijn in staat hun werk aan de wetgeving te organiseren op een effectieve en efficiënte wijze;
- Daarbij richten zij zich in het bijzonder op accuratesse en zorgvuldigheid, wat mede inhoudt het kunnen onderscheiden van hoofd- en bijzaken.

Programma

Sessie 1-2: Wetgevingsprocedurele vragen
dr. N.A. Florijn en mr. A. Broere
26 januari 2019, van 09.30 tot 16.30 uur

Sessie 3-4: Wetgevingstechnische vragen
mr. T.C. Borman
8 februari 2019, van 09.30 tot 16.30 uur

Sessie 5: Delegatie: de verhouding tussen centrale en decentrale regelgeving
mr. D. Corver en mr. L.L. van der Laan
16 februari 2019, van 09.30 tot 12.30 uur

Toets

De beoordeling vindt plaats op basis van de inbreng van eigen werk en actieve participatie tijdens de bijeenkomsten.

2. Rechtseconomie: aanbevelingen voor de wetgever

Deze module wordt samen met groep 18 WJ gevolgd

De rechtseconomie, ook wel aangeduid als de economische analyse van het recht, maakt gebruik van inzichten en methodes uit de (micro)economie om daarmee juridische onderwerpen te analyseren. Menselijk keuzegedrag wordt bestudeerd vanuit het perspectief van de rationele keuzetheorie en er wordt onderzocht welke invloed rechtsregels kunnen hebben op de uitkomst van dit keuzeproces. Ingrijpen in (privaatrechtelijke) verhoudingen en economische processen door middel van wetgeving kan immers grote consequenties hebben voor de welvaart, zodat wetgevingsjuristen op de hoogte moeten zijn van inzichten over de mogelijke effecten van regelgeving.

Daarom geeft deze module een inleiding in het rechtseconomisch denken, waarbij centraal staat het voorspellen van effecten van regelgeving en het geven van beleidsaanbevelingen aan de wetgever. Hierbij wordt aan wetgeving vooral de rol toebedeeld van het corrigeren van de diverse vormen van marktfalen (marktmacht, externe effecten, collectieve goederen, informatieasymmetrie). Aan de hand van verschillende voorbeelden (contractenrecht, aansprakelijkheids- en schadevergoedingsrecht, verzekeringsrecht, financieel recht, consumentenrecht) worden rechtseconomische inzichten gepresenteerd. Omdat overheidsingrijpen in de vrije marktwerking niet kosteloos is en ook onbedoelde effecten kan veroorzaken, is het steeds van belang om bij voorgenomen regelgeving te onderzoeken of de kosten hiervan niet hoger zijn dan de beoogde baten. Daarom zal ook aandacht worden besteed aan kosten-batenanalyses van regelgeving.

Leerdoelen

- Studenten kennen de basis van de economische analyse van het recht, in het bijzonder de wijze waarop via de rationele keuzetheorie menselijk keuzegedrag wordt geanalyseerd en de manier waarop rechtsregels in deze analyse van belang zijn;
- Zij kennen de verschillende vormen van marktfalen en enkele mogelijke manieren waarop door regelgeving kan worden geprobeerd de gevolgen van dit marktfalen tegen te gaan;
- Zij kunnen een economische vraagstelling met betrekking tot regelgeving begrijpen en zien het verband daarvan met hun werk als wetgevingsjurist;
- Zij hebben een basiskennis betreffende kosten-batenanalyses van regelgeving.

Programma

Sessie 1:	Inleiding in het rechtseconomisch denken mr. dr. L.T. Visscher 18 januari 2019, van 13:30 tot 16:30 uur
Sessie 2:	Contractenrecht, onrechtmatigedaadsrecht en schadevergoedingsrecht mr. dr. L.T. Visscher 23 januari 2019, van 13:30 tot 16:30 uur
Sessie 3:	Costs and Benefits (<i>het college wordt in het Engels gegeven</i>) mr. R. Reyes 30 januari 2019, van 13:30 tot 16:30 uur
Sessie 4:	Consumentenbescherming prof. dr. R.J. van den Bergh 6 februari 2019, van 13:30 tot 16:30 uur
Sessie 5:	Arbeidsrecht dr. A.M.I.B. Vandenberghe 15 februari 2019, van 13:30 tot 16:30 uur

Toets

Maken van opdracht die moet worden ingeleverd voor 20 maart 2019, 12:00 uur.

3. Vergelijkend publiekrecht

Rechtsvergelijking kan van groot belang zijn om het eigen recht beter te leren kennen: juist door het ontdekken van de wijzen waarop het Nederlandse recht verschilt en overeenkomt met andere rechtssystemen, krijg je meer zicht op de betekenis ervan. In deze module wordt het Nederlandse staatsrecht aan de hand van enkele thema's vergeleken met de constitutionele orde in andere landen. Daarbij wordt teruggegrepen op de thema's die Koopmans in het boek 'Vergelijkend publiekrecht' (2^e druk 1986) heeft uitgewerkt, zoals het primaat van de wetgever en 'sovereignty of Parliament', rechterlijke toetsing van wetgeving en van de wetsuitvoering, de verhouding tussen rechter en wetgever, en de bescherming van grond- en mensenrechten. Ook wordt enig inzicht gegeven in de methoden van rechtsvergelijkend onderzoek.

Leerdoelen

- Trainees hebben een overzicht van de constitutionele tradities in Europa;
- Zij zijn in staat het Nederlandse staatsrecht te vergelijken met dat in andere lidstaten van de EU, onder meer zover het de positie van de rechter en de wetgever betreft en de interactie tussen beiden;
- Zij kunnen nadenken over de relatie tussen recht en politiek in het staatsrecht van EU-lidstaten;
- Daarbij zijn zij nieuwsgierig naar en staan zij open voor informatie over andere constitutionele ordes.

Programma

Het programma is nog in ontwikkeling. Meer informatie volgt spoedig (de module zal plaatsvinden in het voorjaar van 2019).

4. Internationaal werkbezoek

Het internationale werkbezoek dat om het jaar wordt georganiseerd, gaat naar een hoofdstad van een andere Lidstaat van de Europese Unie. Het doel van het werkbezoek is om meer inzicht te krijgen in de wijzen waarop men in die Lidstaat wetgeving tot stand brengt en hoe de overheid er omgaat met het recht.

Voorheen gingen we de ene vier jaar naar Londen, en de andere naar Berlijn. Dit jaar zou Londen weer aan de beurt zijn, maar dat lijkt niet verstandig, gelet op de door Brexit veroorzaakte chaos bij de Engelse overheid, die alleen nog maar erger zal worden als men niet in staat is tot afspraken over de toekomstige relatie met Europa te komen.

Zodoende bepalen wij in oktober in overleg met alle trainees welk reisdoel wij in maart/april 2019 aandoen. Vooralsnog hebben wij als kandidaat hoofdsteden Berlijn en Dublin in gedachten. Mochten er bij jullie suggesties zijn voor andere Europese hoofdsteden waar men zich op een voor ons instructieve manier bezighoudt met recht en (Europese) wetgeving, die gemakkelijk en goedkoop te bereiken zijn, en waar men bereid en in staat is Engels te spreken, dan horen wij die graag.

Nadat het reisdoel bepaald is, zal voor de voorbereiding van het werkbezoek in het najaar van 2018 een werkgroepje worden samengesteld. De periode waarin we op werkbezoek gaan is vooralsnog bepaald op week 15, maandag 8 tot en met vrijdag 12 april 2019.

5. Intervisie

Zie 3^e semester.

6. Eindopdracht

De Eindopdracht is de afronding van de opleiding en heeft een driedubbel doel:

1. het is een *meesterproef* waarmee de trainee laat zien in de praktijk te kunnen brengen wat tijdens de opleiding geleerd is;
2. het uitvoeren van de opdracht is een leerproces, waarin enkele *vaardigheden* worden getraind en beoordeeld door het panel dat de opdracht met de trainee bespreekt;
3. de opdracht geeft de trainee bovendien de gelegenheid te *reflecteren* op het werk van een wetgevingsjurist aan de hand van een concreet wetgevingsproject.

Programma

In oktober 2018 is er een bijeenkomst waarin uitgebreid wordt ingegaan op de criteria voor de Eindopdracht. Ook worden voorbeelden van geslaagde (en minder geslaagde) Eindopdrachten besproken.

Het is de bedoeling dat rond 1 januari 2019 begonnen wordt met de opdracht, maar eerder mag ook. Later dan 1 februari 2019 beginnen wordt ten sterkste afgeraden, omdat de omvang van de opdracht zodanig is dat elke trainee er voldoende tijd voor moet nemen.

In april 2019 zal een gesprek plaatsvinden met een van de leden van het panel dat de opdracht beoordeelt om de voortgang te bezien en eventuele vragen te bespreken.

De opdracht moet op **28 mei 2019 voor 15.00 uur** worden ingeleverd, waarna ongeveer twee weken later elke trainee door een deskundig panel bevraagd wordt over de opdracht.

Keuzevakken

Het opleidingsprogramma biedt ruimte voor keuze uit een aantal modules. Een aantal van deze modules was voorheen (onderdeel) van het verplichte programma, andere zijn afkomstig uit het programma met cursussen die de academie in open inschrijving aanbiedt. Andere wetgevingsjuristen of overheidsjuristen dan trainees nemen daarom ook deel aan deze keuzemodules.

Wat betreft de invulling van de keuzeruimte gelden een paar spelregels:

1. Maak een keuze die zoveel mogelijk aansluit bij jouw eigen behoefte aan verbreding of verdieping van kennis. Als in het reguliere programma geen aandacht wordt besteed aan een onderwerp dat wel van belang is voor jouw werk en dat onderwerp wel behandeld wordt in een keuzevak, ligt het voor de hand dat jij dat vak kiest.
2. Het is niet mogelijk om andere cursussen dan de hier aangeboden keuzevakken in te brengen in de opleiding. Mocht je tussen de cursussen die de academie verzorgt voor ervaren juristen, iets vinden waar jij ook veel profijt van zou hebben, meldt het dan aan ons. Dan bekijken wij of die cursus ook kan worden opengesteld als keuzevak. Cursussen van externe aanbieders – dus andere organisaties dan de academie – kunnen nimmer worden ingebracht als keuzevak.
3. In een aantal gevallen worden de keuzevakken afgerond met een toets of opdracht. In andere gevallen dient de trainee een verslag te schrijven waaruit de leeropbrengst van de module blijkt.

Beschikbare keuzevakken speciaal voor trainees:

1. Rechtsfilosofie	(6 dagdelen, najaar 2018, toets: opdrachten, 3 ec)
2. Europees bestuursrecht	(3 dagdelen, voorjaar 2019, toets: tentamen, 2 ec)

Beschikbare keuzevakken uit het aanbod voor de ervaren juristen:

1. Telecommunicatierecht	(4 dagdelen, 2 ec, najaar 2018)
2. Budgettair beleid	(3 dagdelen, 2 ec, najaar 2018)
3. Cybersecurity	(2 dagdelen, 1 ec, najaar 2018)
4. Gemeente in de teugels	(2 dagdelen, 1 ec, voorjaar 2019)
5. Wetgeving en rechtstoepassing	(2 dagdelen, 1 ec, voorjaar 2019)
6. Practical English for Central Government use	(5 dagdelen, 2 ec, voorjaar 2019)
7. Practical writing in English for Central Government use	(4 dagdelen, 2 ec, voorjaar 2019)
8. Toekomstgericht reguleren	(3 dagdelen, 2 ec, voorjaar 2019)

Toetsing

Alle keuzevakken worden getoetst en beoordeeld met een cijfer. Zie voor vorm toetsing het keuzevak en de omschrijving in de literatuurbundel.